

Med Hensyn til de øvrige Dele af Paragraffen skal jeg udtale, at forsaavidt Hensigten dermed har været at hæve den Hazard, der formedelst tidlig indtrufne Dødsfald løbes, saa kan jeg ikke noksom anerkjende den høitagtede Ministers Fortjeneste i saa Henseende; men jeg maa dog tillade mig at bemærke, at denne Paragraff vil faae meget lidet at bethyde; thi Godseieren vil paa mangfoldige Maader kunne benytte sig af andre Midler. Han kan istedetfor at forlange en meget høj og, om jeg saa maa sige, ubillig Indfæstning nedsætte Indfæstningen til nogle faa Daler, som gives paa Haanden, og derimod fastsætte den aarlige Afgift saameget desto højere, saa at det snarere bliver et Forpagtnings- end en Fæstecontract, og den Dvotabeel, der skal tilbagebetales Fæsteren, vil synke ned til saagodt som Nul og Intet. Det ærede Thing vil have feet af Betænkningen, at Mindretallet havde troet, netop ved at tilføie en Bestemmelse til denne Paragraff om Forholdet mellem Indfæstning og Landgilde, at kunne hæve denne Mislighed og derved netop virke hen til, at Loven kunde stee Fyldest i det praktiske Liv. Der har i Erklæringerne fra Amdsraadene været henviist til det Rigtige i at fastsætte baade Indfæstning og Landgilde til noget Bestemt p. Tønde Hartkorn. Smidlertid have vi paa Grund af Mangel paa Oplysninger om de locale Forhold ikke dristet os til at komme frem med Forslag i saa Henseende, og da det ikke foreligger her til Forhandling, kan jeg kun udtale mig herom, forsaavidt det er min Hensigt at henlede den høitagtede Ministers saavel som Thingets Opmærksomhed paa denne Gjenstand, om det ikke var muligt, at der til 3die Behandling kunde fremkomme en saadan Bestemmelse, og Thinget derved muligt komme til at vedtage den.

Man maatte kunne træffe en Bestemmelse, der satte et Forhold mellem Indfæstningen og Landgilten, saaledes at Landgilten ikke maatte

beløbe sig til mere end et 6 pCt. af Indfæstningssummen, eller en Bestemmelse, der fastsatte baade Indfæstningen og Landgilten til en bestemt Størrelse. Jeg troer, at den lovgivende Magt maa have Myndighed hertil. Efter Loven var Landgilten bestemt til noget Fast, og det var først ved en senere Forordning, nemlig ved Forordningen 14de Juni 1792, saavidt jeg erindrer, at det blev tilladt Godseieren at blive enig med fremtidige Fæstere om en forhøiet Afgift. Men det fremgik klart af denne Forordning, at det kun stete for at opmuntre til Udskiftning, og det er altsaa klart, at denne Forordning ikke kan vedblive at virke i et ganske specielt Siemed igjennem Aarhundreder til eenfaldig Fordeel for Godseieren, saaledes at Lovgiveren ganske skulde have frastrevet sig al Myndighed til at forandre Forholdet. Jeg henleder blot Opmærksomheden herpaa, for at det ærede Thing vil kunne tage det under Overveieelse til 3die Behandling. Hvad den nye § 5 angaaer, der er stillet af Udvalgets Fleertal, og som ogsaa er tiltraadt af Mindretallet, skal jeg tillade mig at bemærke, at naar Mindretallet har tiltraadt samme, saa er det vel noget af den Grund, at man troer, at den er at betragte som et Gode for Fæsteren, men Hovedgrunden er dog den, at naar der gives Erstatninger for visse Forbedringer, vil det have til Følge, at Jorden bedre kultiveres og at Agerbruget skrider fremad. Det Spørgsmaal, om det virkelig er et Gode for Fæsteren, der vil opnaaes herved, staaer tvivlsomt for mig. Jeg troer, at det kun i 1 af 100 Tilfælde vil blive til hans Fordeel. Naar Gaarden gaaer fra Fader til Søn, vil Erstatningen jo blive liquideret i Indfæstningen; gaaer den derimod over til en Fremmed, saa vil Godseieren nok vide at staae sig Erstatning for, hvad han saaledes maa ubetale, saa at det altsaa i Virkeligheden bliver Bondestanden, der kommer til at betale det.